

**КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ
БІЗНЕСОМ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри публічного адміністрування
та управління бізнесом,
протокол № 1 від «31» серпня 2022 р.
Зав. кафедри _____ Комарницька Г.О.

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ І МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇХ ПРОВЕДЕННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКОРИСТАННЯ ХАРИЗМИ ТА
ЛІДЕРСТВА В БІЗНЕСІ**

(дисципліна вільного вибору студентів)

Укладач:
Маліновська Ольга Ярославівна, доцент
кафедри публічного адміністрування та
управління бізнесом, к.е.н., доцент

ЛЬВІВ 2022

Зміст планів семінарських занять

РОЗДІЛ 1.	МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	2
РОЗДІЛ 2.	КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	3
РОЗДІЛ 3.	ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	4
РОЗДІЛ 4.	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	6

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час виконання індивідуальної науково-дослідної роботи.

У процесі проведення семінарського заняття організовується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена під час обговорення. Семінарські заняття зі студентами проводяться в активній формі. Мета семінару-дискусії, що проводиться в активній формі – активізація мислення студентів шляхом їх залучення до організації та керівництва заняттям.

Мета семінарських занять з курсу «Інноваційні методи використання харизми та лідерства в бізнесі»: формування системи професійної компетентності (знань, прикладних вмій та навичок) щодо використання принципів, типів, інструментів лідерства керівником та забезпечення функціонування налагодженої роботи в команді для тривалого ділового партнерства в майбутній професійній діяльності. Для цього необхідна систематична та цілеспрямована робота. Вона має передбачати використання лекційного матеріалу, навчальної літератури та, в окремих випадках, законодавства до кожного семінару.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді, їх виступи, активність у дискусії, вміння формувати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з цієї навчальної дисципліни.

**РОЗДІЛ 2. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ
ЗАНЯТЬ**

№ заняття	Тема семінарського заняття.	Кількість годин
1	2	3
1.	<i>Семінарське заняття №1.</i> <i>Семінарське заняття №2.</i> <i>Семінарське заняття №3.</i> Тема 1. Лідерство в бізнесі: сутність та актуальність сьогодення.	6
2.	<i>Семінарське заняття №4.</i> <i>Семінарське заняття №5.</i> <i>Семінарське заняття №6.</i> Тема 2. Наукові концепції лідерства від середини ХХ століття до сьогодення.	6
3.	<i>Семінарське заняття №7.</i> <i>Семінарське заняття №8.</i> <i>Семінарське заняття №9.</i> Тема 3. Емоційне лідерство. Емоційний інтелект.	6
4.	<i>Семінарське заняття №10.</i> <i>Семінарське заняття №11.</i> <i>Семінарське заняття №12.</i> Тема 4. Харизматичне лідерство.	6
5.	<i>Семінарське заняття №13.</i> <i>Семінарське заняття №14.</i> <i>Семінарське заняття №15.</i> Тема 5. Трансакційне та трансформаційне лідерство.	6
6.	<i>Семінарське заняття №16.</i> <i>Семінарське заняття №17.</i> <i>Семінарське заняття №18.</i> Тема 6. Стилi лідерства в бізнесі.	6
7.	<i>Семінарське заняття №19.</i> <i>Семінарське заняття №20.</i> <i>Семінарське заняття №21.</i> Тема 7. Когнітивні якості бізнес-лідера та їх розвиток.	6
8.	<i>Семінарське заняття №22.</i> <i>Семінарське заняття №23.</i> Тема 8. Бізнес-лідерство та менеджмент. Трудовий потенціал бізнес-лідера	4
	<i>Заліковий модуль</i>	2
<i>Разом</i>		48

РОЗДІЛ 3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття №1. Семінарське заняття №2. Семінарське заняття №3.

Тема 1. Лідерство в бізнесі: сутність та актуальність сьогодення.

1. Спробуйте сформулювати власне визначення лідерства.
Я вважаю, що лідерство - це
2. Особистість лідера.
Подумайте, якими рисами має володіти справжній лідер (наведіть хоча б 10 рис), запишіть їх.
Згадайте людину, яка, на Вашу думку є справжнім втіленням лідера. Оцініть за 10-бальною шкалою, на скільки у цієї людини розвинені кожна зі згаданих Вами рис. Оцініть розвиненість цих рис особисто у Вас.
3. Сформулюйте висновок, відповідаючи на такі запитання:
 - Яким має бути справжній лідер?
 - Навіщо бути лідером?
 - Які якості особистості та риси необхідно розвинути Вам особисто для того, щоб стати лідером?
 - Що необхідно для того, щоб бути успішним лідером?
4. Сутнісне порівняння теорій лідерства.
Проведіть попарне порівняння теорій лідерства, виділяючи риси, що є спільними, та що відрізняються.

Семінарське заняття №4. Семінарське заняття №5. Семінарське заняття №6.

Тема 2. Наукові концепції лідерства від середини ХХ століття до сьогодення.

1. Порівняння лідерів ХХ та ХХІ століття. Проаналізуйте особливості викликів, з якими зіштовхувалися лідери та специфіку їх стилів вирішення проблем.
2. Яким є місце продуктивності організації при оцінці ефективності лідерства?
3. З чим пов'язана сучасна криза продуктивності?
4. На яких принципах сучасні лідери мають будувати взаємодію в своїх командах?
5. Назвіть основні правила управління сучасною організацією.

Семінарське заняття №7. Семінарське заняття №8. Семінарське заняття №9.

Тема 3. Емоційне лідерство. Емоційний інтелект.

1. Яке відношення емоції мають до бізнесу?
2. Структура емоційного інтелекту.
3. Компоненти емоційного інтелекту.
4. Емоційний інтелект у діяльності бізнес-лідера.

Семінарське заняття №10. Семінарське заняття №11. Семінарське заняття №12.

Тема 4. Харизматичне лідерство.

1. Що таке харизма?
2. Яка функція харизми при забезпеченні влади?
3. Поясніть, як співвідносяться популярність і харизма?
4. Чому люди готові жертвувати собою заради харизматичного лідера?
5. Яке значення харизма має для реалізації лідерства?
6. Як співвідносяться поняття «імідж» та «харизма»?
7. Згадайте приклади етичного та неетичного харизматичного лідера зі свого життя. Порівняйте особливості стилів їхньої поведінки. Зробіть висновок.
8. Складіть «рецепт» харизматичного лідерства. Продумайте, які психологічні особливості входять до складу харизматичного лідера. Обговоріть у групах з 4-5 осіб складники харизматичного лідерства. У висновку поясніть, як взаємодіють між собою різні складники харизматичного лідерства.

Семінарське заняття №13. Семінарське заняття №14. Семінарське заняття №15.

Тема 5. Трансакційне та трансформаційне лідерство.

1. Моделі трансформаційного лідерства.
2. Модель трансформаційного лідерства Юкла.
3. Трансакційне лідерство.
4. «Багатофакторний Опитувальник Лідерства».
5. Виконайте розробку вашого особистого стратегічного плану на найближчі 5 років і мотивуючого девізу на найближчі 3 місяці. Спробуйте створити власну мотивацію шляхом проектування картини майбутнього. Якщо ці запитання не цілком співпадають із вашими уявленнями майбутнього, поставте свої. Це можуть бути запитання про бізнес, про ваші досягнення, про сімейні перспективи, наукові звершення. Головне, щоб ви могли намалювати дієву для себе картину майбутнього.

Семінарське заняття №16. Семінарське заняття №17. Семінарське заняття №18.

Тема 6. Стили лідерства в бізнесі.

1. Розгляньте «Шість стилів лідерства Гоулмана» та вкажіть, який зі стилів Ви вважаєте найбільш продуктивним? Поясніть свою точку зору та зробіть висновок. Як правило, ефективні лідери використовують один або кілька стилів лідерства і майстерно переключаються з одного на інший залежно від ситуації.
2. Наведіть приклади ситуацій, в яких кожний з стилів лідерства буде призводити до підвищення продуктивності, або до її спаду.
3. Проведіть тренінг на тему «Стили та типи лідерства», «Керівник чи лідер? – є різниця! Формальне та неформальне лідерство».

Семінарське заняття №19. Семінарське заняття №20. Семінарське заняття №21.

Тема 7. Когнітивні якості бізнес-лідера та їх розвиток.

1. Загальні рекомендації щодо розвитку пам'яті бізнес-лідера.
2. Охарактеризуйте прийоми мнемотехніки.
3. Рекомендації щодо розвитку творчого мислення у бізнес-лідерів.
4. Наведіть 2–3 приклади прийомів мислення, які, на ваш погляд, необхідні бізнес-лідеру. Свою позицію обґрунтуйте.
5. Виконайте вправу на розвиток пам'яті та запам'ятовування:

Вправа на засвоєння методу вільних асоціацій.

Слухачам у повній тиші диктуємо 12 слів. Вони повинні уявити собі образ, пов'язаний з кожним словом, при цьому необхідно створити ланцюжок подій, де кожен наступний образ має взаємозв'язок з попереднім. Бажано, щоб склалася розповідь, маленька історія, незвичайна, жартівлива. Набір слів: дерево, верблюд, повітря, квітка, площа, краватка, кіно, справедливість, директор, каміння, ключ, ваги. Впродовж 3–5 хвилин слухачі відтворюють те, що запам'яталось. Потім ті, які запам'ятали найбільше слів, розповідають свою історію в «картинках», яка допомогла їм створити асоціативні зв'язки.

Семінарське заняття №22. Семінарське заняття №23.

Тема 8. Бізнес-лідерство та менеджмент. Трудовий потенціал бізнес-лідера

1. Теорії управлінського лідерства.
2. Лідерські якості як джерело ресурсу.
3. Виконання завдання: тренер визначає місце знаходження ресурсу (в центрі аудиторії ставить стілець на який складає солодощі (цукерки, печиво тощо), пояснює мету виконання вправи, завдання та правила. Наведення більш детального опису інтерактивної гри не є доцільним, адже втрата так званої інтриги не дозволить реалізувати потенціал групового заняття у повному обсязі
4. Лідерські якості людини та природа їх виникнення.

РОЗДІЛ 4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	Види робіт Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна к-ть балів
	Категорії оцінки практичних робіт та семінарських занять	Від 0 до 10 балів	80
	<i>Практичні роботи</i>		
	<ul style="list-style-type: none"> практична робота виконана в зазначений термін, у повному обсязі, без помилок і зарахована 	10	
	<ul style="list-style-type: none"> практична робота виконана в зазначений термін, у повному обсязі, зарахована, але є несуттєві помилки 	9	
	<ul style="list-style-type: none"> практична робота виконана в зазначений термін, у повному обсязі, зарахована, але є суттєві помилки, що частково впливають на висновки і пропозиції 	8	
	<ul style="list-style-type: none"> практична робота виконана у неповному обсязі, або (та) з порушенням терміну її виконання, або (та) при наявності значних помилок, і зарахована при умові її доопрацювання 	7	
	<ul style="list-style-type: none"> виконання пропущеної без поважних причин практичної роботи або повторне виконання не зарахованої практичної роботи 	6	
	<ul style="list-style-type: none"> практична робота не виконана або не зарахована 	0	
	<i>Семінарські заняття</i>		
1.	- розгорнутий, вичерпаний виклад змісту питання; повний перелік необхідний для розкриття змісту питання категорій та законів; правильне розкриття змісту категорій та законів, механізму їх взаємозв'язку та взаємодії; демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання; використання актуальних фактичних та статичних даних, матеріалів останніх подій в економічній, фінансовій та суспільних сферах в країні та за її межами	10	
	- порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, указаних вище (якщо він потрібен для вичерпного розкриття питання); при розкритті змісту питання в цілому правильно, за зазначеними вимогами все ж таки студентом допущені помилки під час використання цифрового матеріалу, посилання на конкретні факти, неточності у формулюванні термінів і категорій, проте з допомогою викладача він швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді.	9	
	- порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття двох із пунктів, указаних вище (якщо він потрібен для вичерпного розкриття питання); одночасно	8	

№ з/п	Види робіт Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна к-ть балів
	мають місце обидва типи недоліків, які окремо характеризують попередні критерії оцінки; відповідь малообґрунтована, неповна; студент не знайомий з законодавчими матеріалами, матеріалами періодичної преси з фінансово-аналітичних питань; студент лише з допомогою викладача може зрозуміти та виправити свої помилки.		
	- порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття трьох чи більше пунктів, указаних вище; одночасно мають місце два чи більше типів недоліків, які окремо характеризують попередні критерії оцінки; у відповіді відсутні належні докази й аргументи, зроблені висновки не відповідають загальноприйнятим, хибні; характер відповіді дає підставу стверджувати, що студент неправильно зрозумів суть питання чи не знає правильної відповіді; допущенні грубі помилки й студент не може їх виправити; студент приймав участь в доповненнях, робив рецензії на виступи інших студентів, зробив повідомлення по суті заняття тощо.	4	
	- студент відсутній на занятті; студент не приймав участі в обговоренні питань	0	
2.	Проміжний контроль 1 (контрольна робота). Проводиться в письмовій формі за окремими варіантами. Встановлено 3 рівні складності завдань		20
	- 1 рівень: завдання з вибором відповіді		10
	- 2 рівень: теоретичні питання		10
	- 3 рівень: розв'язування задачі		

Укладач: _____ Маліновська О.Я., доцент кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом, к.е.н., доцент